

DE GEZONDE REKENKAMER

Opbrengsten en inzichten uit
een terugkerende dialoog over
gezondheid als verdienmodel

- 11 apr + Nederlands Congres Volksgezondheid
- 13 jun + Alles is Gezondheid jaarcongres
- 7 okt + Games for Health congres
- 22 okt + Cure the system bij Dutch Design Week
- 12 dec + Zelfzorg Ondersteund congres

2019

DE GEZONDE REKENKAMER: WAAROM EN HOE

Een noviteit in de wereld van gezondheid en zorg: onder de noemer De Gezonde Rekenkamer organiseren zeven gezondheidspartijen in samenwerking een terugkerende dialoog over **gezondheid als verdienmodel**.

In **estafettevorm** is op verschillende gezondheidscongressen in 2019 gekeken naar de scope van de uitdaging, leerpunten in andere sectoren, toepassing van design thinking & serious gaming en de benodigde veranderingen in het (financiële) stelsel.

Reden voor de zoektocht is het maatschappelijk **gezondheidspotentieel** en de 'onhoudbaarheid' van het huidige zorgstelsel. Dat is gericht op het betalen van ziekte en zorg en niet op het belonen van gezond gedrag. Het ontbreekt in de maatschappij en de zorg aan (financiële) prikkels om vitaliteit te stimuleren bij mensen en organisaties.

Stilstand kunnen we ons niet permitteren gezien de gezondheidsverschillen en hoge ziektezorgconsumptie.

Anders gesteld, investeren in gezondheid en preventie heeft een **lastig businessmodel**. De investering betaalt zich vaak pas op lange termijn uit waarbij de (maatschappelijke) kosten en de baten meestal niet altijd bij dezelfde partij(en) liggen.

Hoogste tijd dat mensen en organisaties (overheden, verzekeraars, zorgverleners, onderzoekers, designers, beleidsmakers, burgers) gaan nadenken hoe -het waarderen van- **een gezonde leefstijl** kan worden ingebouwd in ons stelsel, gedrag en onze cultuur.

Het ontrafelen van gezondheid als verdienmodel is ingewikkeld, omdat veel mensen slechts zicht hebben op een specifiek onderdeel van de financiële werking (in de keten). Ook raak je sommige stakeholders in de **portemonnee** als je zwaar inzet op gezondheid.

Toch doen we er goed aan ons blikveld te verruimen en te proberen iets van een alternatief verdienmodel in de praktijk te realiseren. De Gezonde Rekenkamer biedt geen kant en klare oplossingen. Wel een **wenkend perspectief** naar de toekomst.

SAMEN ZORGEN WE VOOR

- + Tegenwicht voor het verdienen aan ongezondheid en ziekte.
- + Agendering van een verdienmodel voor gezondheid.
- + Mobiliseren van partijen die stukjes van de puzzel kunnen leggen (beleid, onderzoek, praktijk).
- + Genereren van oplossingen met win-win situaties en andere verdeelsleutels.

NEDERLANDS CONGRES VOLKSGEZONDHEID

• 11 APRIL 2019 •

Tijdens het NCVGZ congres is voor het eerst de **Gezonde Rekenkamer** gepresenteerd namens de initiatiefnemers.

Doel van de sessie was te bepalen hoe we de vraag naar een verdienmodel voor gezondheid **vorm en inhoud** kunnen geven.

In een peer-to-peer setting is een doorloop uitgevoerd van (in de zorg bekende) **concepten, deeloplossingen en pilots** zoals:

- Health Impact Bonds (HIB)
- Populatiebesteding
- Gecombineerde leefstijlinterventies (GLI)
- Vitaliteitscontract

KICK-OFF OPBRENGSTEN

- + Het leeft: voorliggende vraag heeft brede scope en kent vele invalshoeken.
- + Het groeit: meer medestanders gevonden die bijdrage willen leveren.
- + Het beweegt: wat kunnen we leren van andere sectoren?
- + Bijeenbrengen verschillende disciplines: gezien de diversiteit zijn er vele meningen, maar ook (complementaire) kennis en kunde.

ALLES IS GEZONDHEID JAARCONGRES

• 13 JUNI 2019 •

In de tweede sessie van de Gezonde Rekenkamer is inspiratie gezocht bij (alternatieve) businessmodellen in **andere sectoren**.

We gingen aan de slag met Uber, Marktplaats, Netflix, AH verspakketten en Swapfiets. Wat kunnen we hiervan gebruiken voor gezondheid als verdienmodel?

In elk geval zijn het allemaal diensten die het **leven van mensen makkelijker** maken (met regie in eigen hand, veel keuze, dicht bij huis, service en het gevoel dat het betaalbaar is). Het abonnement als businessmodel wint daarbij steeds meer terrein.

De vervolgvraag is wat we kunnen meenemen in vernieuwende concepten in **zorg en welzijn** om uiteindelijk bij te dragen aan een betere gezondheid van mensen?

Ontwerpers begeleidden het omdenken en **co-creatieproces** door in te zoomen op waardecreatie, werking en relevantie.

MET ALS LEERPUNTEN:

- + Door het mixen van disciplines en achtergronden ontstaat energie.
- + Gecombineerde denkracht levert grote hoeveelheid ideeën op (die opvolging verdienen).
- + Life is digital. Een (digitale) gezondheidsmarkt ontstaat.

GAMES VOOR HEALTH CONGRES

• 8 OKTOBER 2019 •

In het najaar doet de Gezonde Rekenkamer Games for Health aan: een trefpunt voor **innovatieve gezondheidsconcepten** en preventiemethoden die digitaal werken.

Hier houden we 'gezondheid als verdienmodel' tegen het licht bij gezondheidsexperts en gameontwikkelaars en kijken we wat **serious gaming** kan toevoegen in ons denken en doen.

Een ding is zeker: spel en interactie kunnen ervoor zorgen dat gezondheid **sexy, fun en cool** wordt. Een heel gebruikelijk ontwerpprincipe in de game industrie...

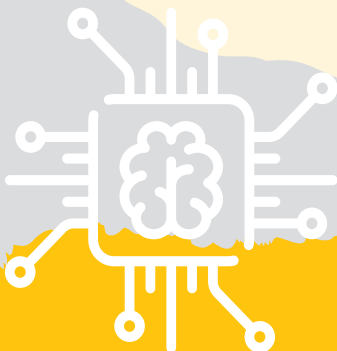
Wel is transparantie en '**fair health data**' nodig als je vanuit de gamewereld kijkt naar alternatieve verdienmodellen voor gezondheid.

In de sessie is verkend hoe we gameontwikkeling kunnen koppelen aan concepten zoals een gezondheidskaart, vitaliteitscontract of **healthcoins**.

INZICHTEN EN LESSEN ZIJN:

- + Toepassing serious gaming maakt gedragsverandering beter mogelijk.
- + Gaming industrie is waardevolle aanvulling op 'coalition of the willing'.
- + Artificial Intelligence zorgt voor nieuwe kansen en spelers bij gezondheid.

C*RE THE SYSTEM DUTCH DESIGN WEEK

• 22 OKTOBER 2019 •

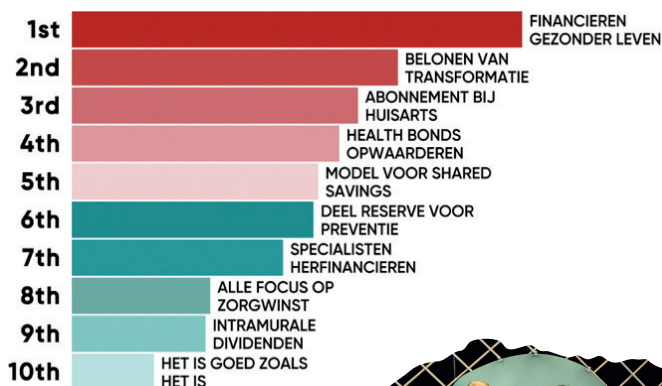
Als één ding innovatie in de weg zit, dan is het wel de ‘financiering van ons (zorg)stelsel’. So **let’s design a future health bank**. Onder dat credo is De Gezonde Rekenkamer actief in het Cure the system programma tijdens de Dutch Design Week 2019.

Met als centrale uitdaging: hoe geef je vorm aan **financiële instrumenten en -prikkel**s voor een systeemverandering waarbij niet ziekte het verdienmodel is maar alles draait om het bevorderen van gezondheid en geluk.

Als de uitspraak ‘health is wealth’ klopt, waarom is het fenomeen gezondheidswinst dan zo moeilijk door te rekenen? Hoe kan het dat de zorgverzekeraars geen krachtige financieringspartner zijn in structurele innovatie? Of zou een specifieke bank die gezondheidsinnovaties financiert geen goed idee zijn?

Ranking the principles: om de transitie te maken en een ‘gezondheidsbank’ te creëren kun je niet aan alle knoppen tegelijkertijd draaien. Aan de hand van 10 (ontwerp)principes, ingebracht door een panel van experts uit de zorg- en designwereld, gingen we op zoek naar wat het zwaarst moet wegen als we het gezondheidssysteem écht willen verbeteren.

Met als resultaat: de **top-10** principes, zoals samengesteld door panel en publiek:

LOPEN IS GEZOND MAAR LOONT (NOG) NIET

Het probleem in een notendop. Je kent wellicht wel de 295 meter lange loopbrug over de treinsporen van Utrecht Centraal. Toch benutten we deze brug niet optimaal. De trappen naar de perrons ontbreken. Een vreemde zaak*?

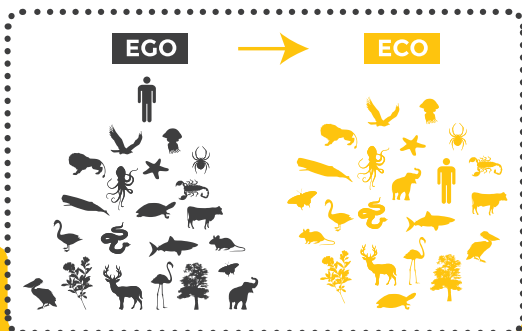
Blijkbaar prevaleert het economische belang boven het veiligheids- en gezondheidsbelang. Iedereen moet zich door de 'obesitas allee' naar het centrum banen om verleid te kunnen worden om iets -lees: patat, pizza, frisdrank, chips, ijs, snoep, etc.- te **consumeren**. De ontsluiting van het station via de nieuwe loopbrug zou veel klandizie schelen, en dus geld. Daarom zijn de trappen (nog) niet geplaatst.

Kunnen we de zaak ombuigen? Als ondernemers óók geld zouden kunnen verdienen met mensen helpen om fit en vitaal te blijven, bied je een **concurrerend alternatief** voor de verdienmodellen gebaseerd op ongezond gedrag.

'It's the economy stupid.'

In dit omdenkproces vinden we aansluiting bij (nieuwe) theorieën over **duurzame economie**. Zo werpt de donuteconomie** een ander licht op economische vooruitgang. Het model heeft niets te maken met (ongezonde) donuts, maar meet welvaart af aan de realisatie van een sociaal fundament zonder het overschrijden van ecologische plafonds. Simpel gezegd, is het doel om de behoeftes van iedereen te bevredigen binnen de draagkracht van de aarde.

Een oplossingsrichting in dit perspectief kan bijvoorbeeld zijn om een gezonde leefstijl -net als muziek- in de vorm van een abonnement te gaan verkopen. Met een breed pakket aan gezondheidsondersteuning dat het voor de klant al snel **interessanter en leuker** maakt. Denk aan personal coaching, bewegingmeter, selectie van gezondheidsapps, schuldhulpverlening, meditatie, e-slaapconsult, e.d.

* Lees artikel 'Maak van gezondheid óók big business' op www.nrclive.nl

** Zie 'In zeven stappen naar een economie voor de 21e eeuw' van Kate Raworth

KAVELMODEL: VERKENNING NAAR GEZONDE ZORG

Is het Kavelmodel een oplossing om de toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van de zorg te behouden?

De vraag stellen is hem beantwoorden. Daarom hebben de **samenwerkende partijen** pensioenfonds PGGM, verzekeraar Menzis, Ministerie van VWS, Alles is Gezondheid met de Noaber Foundation besloten hier ervaring mee op te gaan doen.

Het Kavelmodel is **populatiegebonden bekostiging** met een andere werkwijze: anders financieren, anders organiseren en anders monitoren. Een landelijk fonds waar je regionaal aanspraak op kan maken, met genoeg operationele kracht om de verandering te borgen en genoeg bewijslast vanuit de meelopende monitoring.

In een regio waar er genoeg urgentie is om te veranderen met een gezamenlijk doel en een geïntegreerde aanpak. Belonen van gezondheid doordat de effecten van de **gezamenlijke interventies** zorgen voor betere gezondheid, betere kwaliteit en minder kosten. Als die besparingen nu in de Kavel blijven kan je duurzaam doorkantelen naar meer gezondheid.

POSITIEVE GEZONDHEID ALS SLEUTEL VOOR REGIE

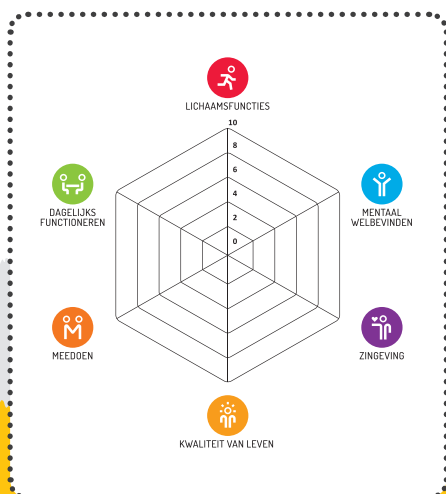
Gezondheid als verdienmodel gaat niet alleen over geld, investeren, financiering en nieuwe businessmodellen. De Gezonde Rekenkamer neemt tegelijkertijd de gezondheidscomponent mee. Uitgangspunt is het concept van Positieve Gezondheid.

Bij Positieve Gezondheid (ontwikkeld door iPH) staat een betekenisvol leven centraal, waarbij recht wordt gedaan aan de behoeften van mensen en hun zelfregie. En het werkt. Zo zijn er tal van plekken in de wereld, ook wel **Blue Zones** genoemd, waar mensen een hoge leeftijd bereiken in goede gezondheid. Naast dagelijkse beweging, plantaardig voedsel, met mate eten, voelen deze mensen zich vooral ook verbonden met elkaar. En zingeving in wie ze zijn en wat ze doen.

Om tot Positieve Gezondheid te komen speelt **het andere gesprek** een belangrijke rol. Empathisch luisteren naar wat de ander beweegt -of niet. Steeds meer professionals vinden in Positieve Gezondheid de sleutel om dat wat vastloopt (in de zorg) te verbeteren. Of het nu gaat om spreekuren, werk, beleidskeuzes of de stappen naar gezondheid voor patiënten en burgers.

Eén van de belangrijkste competenties voor een gezond leven is veerkracht.

We kennen allemaal sociale, fysieke en emotionele uitdagingen in ons leven. Als we in staat zijn om daarmee om te gaan en onze **eigen regie** te blijven voeren, dan zijn en blijven we 'positief gezond'.

SPELENDERWIJS GEZOND (BLIJVEN)

Mens sana in corpore sano: een gezonde geest in een gezond lichaam. Deze wijsheid van de Romeinse dichter Juvenalis dateert al vanaf 100 jaar na Christus. Toch komt dit inzicht van pas in als we kijken naar de toekomst van gezondheid als verdienmodel.

Iedereen begrijpt dat **bewegen** een belangrijke bijdrage levert aan positief gezond zijn. In de huidige samenleving -waarin vooral werk, inkomen en prestige de boventoon voeren- gaat dit begrip toch vaak verloren. Een gedragsverandering is dringend noodzakelijk. Dit geldt voor jong en oud.

Een beproefde methode om gedragsverandering te bereiken zijn serious games. Essentieel bij het ontwerp van een serious game is om motivatie en doel los te koppelen. **Pokemon Go** is zo'n voorbeeld van een goede toepassing; motivatie om monstertjes te vangen, doel om hele groepen mensen meer te laten bewegen.

Kunnen we deze kennis koppelen aan de huidige samenleving en gezondheidssector? Ja dan kan. Met de belonende werking van **health- of fitcoins** spelen we in op de motivatie om inkomen te genereren. En de coins zijn te 'verdienen' door actief te bewegen. Een voorbeeld hoe we de transformatie naar positieve gezondheid kunnen vormgeven.

'ALEXA, DOE IETS AAN MIJN HOOFDPIJN'

Artificiële intelligentie speelt een belangrijke rol in het creëren van games. Maar deze technologie is ook bepalend bij de ontwikkeling van gezondheid als commercieel goed.

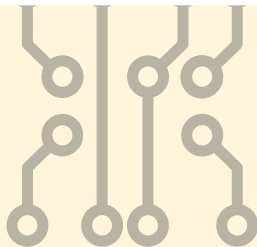
Wie goed kijkt, ziet dat er een **gezondheidsmarkt opkomt**. Techreuzen als Apple, Google, Amazon en Microsoft investeren miljoenen in de ontwikkeling van gezondheidsproducten en diensten op basis van Artificial Intelligence (AI).

Mensen kunnen met hun producten en diensten hun **eigen gezondheid** monitoren, en -als deze belofte wordt ingelost- ook op peil houden. Twee aspecten van de opkomende gezondheidsindustrie verdienen onze aandacht als het gaat om financiering en het verdienmodel:

- Ten eerste betreft het een consumentenmarkt. Mensen investeren zélf in hun gezondheid, en kunnen en willen voor ondersteuning soms ook betalen, in euro's of desnoods met hun eigen gezondheidsdata.
- Ten tweede zijn steeds meer commerciële bedrijven -die actief zijn in deze markt- ook sociale ondernemingen die willen bijdragen aan een gezondere omgeving.

Als deze ontwikkeling doorzet betekent dit dat preventie niet meer het exclusieve terrein is van de preventieve gezondheidszorg. Nieuwe commerciële aanbieders komen met concurrerende alternatieven, die mogelijk **aantrekkelijker, beter en goedkoper** zijn dan het huidige collectief gefinancierde preventieaanbod.

Amazon is hard op weg een grote speler te worden in het aanbod van all-inclusive healthcare, een one-stop-shop voor gepersonaliseerde diagnose, behandeling, farmaceutica, preventie en verzekering.

Waarom zouden jonge ouders naar het consultatiebureau gaan als ze online een digitale jeugdarts kunnen raadplegen die meekijkt en hen coacht **wanneer het hen uitkomt**? Waarom zouden gemeenten een gezondheidsmonitor bij de GGD inkopen als de burger real-time zijn eigen gezondheid monitort met zijn mobiele telefoon, en die data -plus analyse- via een derde partij beter, betrouwbaar en goedkoop verkrijgbaar is?

In de samenleving ontstaat geleidelijk een consumentenvraag naar gezondheid. De opkomende markt biedt kansen voor vernieuwing, maar ook bedreigingen zoals grotere gezondheidsverschillen en oneigenlijk gebruik van gezondheidsdata. Vinden we straks de **juiste balans**?

VERVOLG NODIG: VOOR GEZOND NEDERLAND IN 2020

De Gezonde Rekenkamer is een gezamenlijk initiatief van NCVGZ (Nederlands Congres Volksgezondheid), Institute for Positive Health (iPH), U CREATE, Zelfzorg Ondersteund, Games for Health Europe, Noaber Foundation en Alles is Gezondheid.

In 2020 zetten we het werken aan Gezonde Rekenkamer voort. Minder via landelijke congressen, maar liever in samenwerking met **lokale initiatieven**. Samen zullen we het denken over en ontwerpen van de gezondheidseconomie verder concretiseren.

Dit doen we in korte sprints, op verschillende deelaspecten en met een combinatie van disciplines. Maar vooral gaan we samen aan de slag op basis van energie en behoefte: lokaal, regionaal en landelijk.

Zo bundelen we de krachten voor **Nederland Gezondland**

Ideeën of meedoen? Jij kan je ook aansluiten. Laat het één van de betrokken organisaties weten!

noaber foundation

